

UJVIDÉKI HÍRLAP

Az ujvidéki nemzeti munkapárt hivatalos közlönye

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 12 kor. 6 Felévre 6 kor. 3 Negyedévre 3 kor.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap

Felölös szerkesztő: MAYER JÓZSEF
Társaszerkesztő: Dr. KÖNIGSTADLER OTTÓ

Március 15.

Csendben, minden nagyobb méretet kerülve ülte meg Ujvidék közönsége március idusának hatvanhetedik évfordulóját. A város középületei dísz öltöttek erre a napra, egyébként a külső képen a városnak nem látszott meg, hogy a magyar szabadság szent napja köszöntött ránk.

A Magyar Kaszinó vállalta az idén is a március 15-iki ünnepély rendezését. Tette ezt az idén is avval a magyaros lelkesedéssel mint máskor, csak a keretek változtak meg. Nem nép-ünnepélyt rendezett, hanem rendkívüli választmányi ülés keretében, igen helyesen, házilag ülte meg a dicső napot.

Pontban 12 óra nyitotta meg *Rehák* Ferenc ítélőtáblai bíró elnök a rendkívüli választmányi ülést, melyen megjelentek: *Matkovičs* Béla főispán, *Profuma* Béla alpolgármester, *Balassa* Henrik vezérigazgató, *Szalay* Lajos ny. polgármester, *Belohorszký* Gábor ny. főesperes, *Besze* Mihály h. igazgató, *Kovács* János ny. tanár, *György* Lajos főmérnök, dr. *Szabó* Lajos t. főügyész, *Pamlényi* Gábor rendőrtanácsos, *Szabó* Imre törv. bíró, *Wertheim* Gyula járásbíró, *Krompaszky* Ignác igazgató, dr. *Kubinyi* Károly, dr. *Mayer* Oszkár, dr. *Lusztig* Nándor, dr. *Königstädler* Ottó ügyvédek, *Fábrý* János lelkész, *Adorján* Emil igazgató, *Bakonyi* Hugó gyári igazgató, *Szarka* Ambrus és *Geisler* József tanítók és mások.

Rehák Ferenc a jegyzőkönyv vezetésére *Bakonyi* Hugó titkár felkérte a következő melegezésű szavakkal üdvözölte a megjelenteket:

Igen tisztelt választmány!

A rügyfakasztó márciusi enyhe fuvalmak helyett a napokban reánk zudult zordon tél ólom-sullal nehezedett a lelkekre, noha mindnyájan tudtuk, hogy bár vastag hórteleg borítja földanyánk arculatát, az élet már ott vibrál a jéghideg kéreg alatt, megdobbant a föld szíve, minden csira életre kelt és nincs többé hatalom, amely a természet erőit visszatartsa, amely a rögök alul előbukkanó fűszálacskákat téli szenderegésükbe visszazúzza.

A természetnek ez a szemünk előtt tükröződő játéka életi-halál példázata mindnyájunk lelkiállapotát. Reánk szakadt a világot lángborított óriási földindulás, szívünk beléremegett, lelkünkön néminemű zsidbasz lett uralm, de miként a tavasz zsendülő életét a reá borult jégpáncél a fejlődéstől vissza nem tarthatja, ugy nálunk sincs erő, hatalom,

amely a jobb jövőben vetett hitünk szilárdságát megrendíteni képes volna, noha eget-földet rengető viharok tombolnak fölöttünk, mert a mi hitünk is él, gyarapszik, „kítőr és eget kér”.

A nemzetnek illetén lelkiállapota ünneplésre egyáltalán nem alkalmas, ezért határozta el utolsó választmányi ülésünk, hogy a daliás idöket, *legutolsó* szabadságharcunk emlékéit az idén hagyományaink ellenére sem üljük meg nyilvános ünnepléssel, hanem családias körben emlékezzünk meg a nagy idök nagy eseményeirül, tanúságot téve arról, hogy égszakadás, földindulás sem képes a magyar szívekből és emlékből a dicső mult hálás emléket kitörölni, mert a legvadabb forgatagban, a legzordabb förgötegben is él az utókor hálája és szeretete, valamint a márciusi hópáncél alatt ott pezsdül az élet, nő gyarapszik a rögök alul ütogető füvecské és fejlődésben semmi vízszontagság meg nem akaszthatja.

„Rossz idöket élünk rossz csillagok járnak”, de nemzetünknek a világot ámulatban ejtó harci készsége és önfeláldozása biztos zálogát nyújtják a jobb jövőnek, eljön a várva várt napsgaras enyhe tavasz mindent életre pezsdítő melegével, virágdíszével, madárdalával és örömmóroiban fog uszni szép hazánk Duklától-Nándorfehérváig.

Az ülést megnyitom és a szót dr. *Zoltán* Sándor alelnök urnak adom át.

A lelkes éljenzés befejeztével, mely a gyönyörű szavakat méltán kísérté, dr. *Zoltán* Sándor a következő nagy tetszést aratott lelkes és mélyen ártzett, szép beszédben jellemezte az idei március 15-ének jelentőségét:

1848. március idusának legendás ifjai, kiknek példája hosszú éveken át vezérlő csillagunk volt és kiknek tetteiből és gondolataiból évtizedeken át erőt merítettünk további küzdelmeinkre, a ti emléketekhez, mint hon-szeretetének kiapadhatatlan forrásához zárandokolunk évente e nagy napon, „hogy előttek leboruljunk és áldó imádság mellett mondjuk el szent neveteket”.

Ma újra nagy idöket élünk! Anyagi és szellemi kincseink, határainak és jogainak, állami-ságának és nemzeti létének megvéde végett, teljes és felhőtlen egyetértésben hön szeretett bölcs uralkodójával, valamint kormányával és ennek tüneményesen provideáló vezetőjével, talpra állott ime a magyar és az egész világnak tiszteletet parancsoló módon vérvérrel írja be dicsőséges történetébe, hogy most vagy soha!

Ujra nagy idöket élünk! De midön fegyverben a nemzet, midön megannyi hősből álló dicsőséges hadseregünk vitéz kardjának fényes sugaraival oszlatja el a körülöttünk tornyosult sötét felhőket s midön végleges győzelmünk iránt való feltétlen bizalmunk erőnknek teljes megfeszítését követeli: ma benneteket, lángelkű szabadságharcosaink, azzal ünneplünk, hogy — az arra hivatottak a harc mezején, az itthon maradtok pedig egyéb hazafias kötelességeik céltudatos teljesítésével — mindannyian tettekkel kell hogy bizonyítsuk, hogy hozzátok és eszméitekhez méltó utódaitok vagyunk és hogy a tan, amelyet hirdettetek, termékeny és hálás talajra hullott.

A magyarok Hadurába és ősi erényeinkbe vetett bizalommal lankadatlanul küzdünk szabadságunk és függetlenségünk csorbitatlan fenntartásáért és erősödéséért; testvériségünk e nagy idökben máris ragyogón megnyilatkozott amaz impozáns és nagyszerű egyetértésben, mely a világot bámulatba ejtó módon az egész magyar nemzet egy egységes, hatalmas táborba egyesítette!

S mivel a rendkívüli erőt adó egyetértésben élő nemzetben, igazságos ügybe vetett bizalmából folyólag tántoríthatatlanul és rendületlenül él a hit, hogy nagy szövetségesünkkel karöltve küzdő hőseink feltétlenül kivívják a győzelmes békét, nem ünneplhetjük meg szebben és méltóbban a mai nagy napot, mint hogy — hálásan megemlékezve rólatok, dicső márciusi ifjak, — az egész országot tetsedésből felzáró fogadalmatok példájára mi is — ünneplésen — megfogadjuk, hogy a béke helyreálta után is egymással teljes egyetértésben élve, nem keressük — hisz ez vala sok évszázados átkunk! — azt, a mi bennünket egymástól elválaszt, hanem lelkesen fáradozunk azon, hogy a bennünket egybefűző kapcsok minél acélosabbá váljanak és mennél jobban megerősödjenek, s megfogadjuk, hogy nemcsak e nap évfordulóján hangoztatjuk a testvériséget és a szeretetet, hanem a nemzet testét és lelkét ölo pártoskodást és gyűlölködést félretéve, egymást a haza üdvét állandóan szolgáló céljaink elérésében hathatósan gyamolítjuk és támogatjuk, és így mindannyian buzgón és vállvetve dolgozunk nemzeti nagylétünk ujjászületésén!

Ha mindannyian lelkiismeretesen teljesítjük kötelességeinket ott és azon a helyen, ahová bennünket a sors állított, — ha önző magánérdekeinket mindenkoron

a közjónak alárendeljük, — ha a szabadság, egyenlőség és testvériség elvei ellen soha vétetni nem fogunk, — s ha gyermekeinket eme magasatos elvek még fokozottabb szeretetében és tiszteletében neveljük: álmunk egyhamar valóra fog válni és az ige egyhamar testet fog öltetni!

Hogy mindez, minél előbb így bekövetkezzék, hogy reményeink csálódás nélkül teljesüljenek, s hogy addig is balsors minket ne tépien, fohászokdjunk szívünk mélyéből eredő áhitatteljes imával a magyarok nagy Istenéhez:

Isten áldd meg a magyart!

Taps és éljenzés kísérete az ünnepi beszédét, mely után *Rehák* Ferenc a választmányi ülést a megjelentek lelkes éljenzése között berekesztette.

A közigazgatási bizottság ülése.

A közigazgatási bizottság kedden délelött 11 órakor tartotta *Matkovičs* Béla főispán elnöklété alatt március havi ülését. A bizottság tagjai közül megjelentek *Profuma* Béla alpolgármester, dr. *Szabó* Lajos főügyész, dr. *Tapavicza* György árszakéi elnökhelyettes, dr. *Wagner* Károly főörvos, *Fodor* Mihály pénzügyigazgató, *Karácsonyi* István kir. ügyész, *Faragó* János tanfelügyelő, *Fuchs* István műszaki tanácsos, *Balku* Gyula közzgazdasági előadó, *Grossinger* János, *Balassa* Henrik, dr. *Amon* Pál, *Molnár* Hugó, dr. *Kassowitz* Armin, dr. *Mayer* Oszkár és dr. *Gal* Ödön törvényhatósági biztagok. A jegyzőkönyvet dr. *Belohorszký* Adolf aljegyző írta.

Matkovičs Béla főispán üdvözölvén a megjelent bizottsági tagokat jelzi, hogy a vonat késelete folytán a zombori tagok csak későbbben fognak megjelenni. Addig a helybéli referensek jelentéseit bocsátja tárgyalás alá. A szokásos jelentésekből csupán dr. *Wagner* Károly főörvos következő havi jelentése érdemes említést:

A város közegészségügyi állapota február hóban kedvezőtlen volt, mert alig létezik a fertőzőbetegségek olyan fajtája, amely elő nem fordult volna, anélkül azonban, hogy bármelyikük is erősebb elterjedést mutatna. Bejelentettek 5 vörhenyt, 1 différiát, 2 kanyarót és 8 tiusz betegedést polgári személyek között. Ezenfelül megbetegedett 9 egyén járványos agy-gerincagylobban, 1-1 katona helyböl kolera és himlőben, és 7 katona a honvédlaktanyából, tartalékkórházból és egy a város belsejéből kiütéses tiuszban. A betegekkel érintke-

zett szobataársak elkülönítése mellett a kórházak lezárattak és szigorú fertőtlenítés végeztetett. Fertőző bajban elhalt 1 vörhenyes, 2 difteriás, 3 tifuszos, 4 nyakszirtmervedés és 2 kolerás.

A halálozások összes száma 72 (64 a városban, 8 a közkórházban) és 5 halvaszületés. Ezek közül r. kath. 24, g. kel. 28, református 7, evangélikus 6, izraelita 4 és gör. kath. 3. Tuberkulózisban elhalt 7 a város területén, 2 a közkórházban.

A közkórházban összesen ápolottat 87 férfi és 108 nő, a fogyték leszámitásával marad a hó végén 54 férfi és 58 nő.

Dr. Wagner Károly ezután egy másik jelentését olvasta fel, melyben az utolsó félben szerzett tapasztalatairól adott számot, s egyúttal rámutatott azokra az eszközökre és módokra, melyek közegészségügyünk hatátságán javítanak. Igen szakavatottan kifejti, hogy a megfelelő statisztikai táblázat áttanulmányozása és különöseu összehasonlítása a velünk egy lélekszámu Sopron város adataival, reánk nézve mélyen elszomorító. Minden vonalon magasabb halálozási számunk miatt, dacára az elég magas szülési számnak természetes szaporodásunk havi átlaga 2 az ezerre, Sopron város 9.5 és az országos 10.2 mellett úgy, hogy 1914-ben Sopron 296 lélekkel, Ujvidék csak ötvennel szaporodott. Magas nálunk a halálozás fertőző betegségekben általában, különösen pedig tuberkulózisban és állandóan magas 1 éven aluli gyermekek halálózasa, főleg a gikel. lakosság körében. Az 1914. évben a róm. katolikusoknál elhalt 68 gyermek egy éven ahul, a g. keleteiknél 114.

Mindhárom csoportját a magas halálozásnak csökkenthetők véli és e célra járványkórház és modern fertőtlenítőintézet haladéktalan támogatását és a várhatóan nagyobb számú tudósbetegek elhelyezéséről előre gondoskodást.

Ezre a célra a háború után fennmaradó barakkok megvételel kéri könnyebb tudósbetegek és vészesegény, görvélyes gyermekek elhelyezésére, ahol azok a tavaszosi időszakban levegő-, nap- és homokkurával kezeltetve ellentállást szereznek a téli időszakra és javasolja alapítvány létesítését valamely népszanatóriumnál, hogy évente néhány szegénysorsu beteg intézeti gyógyításban részesülhessen. Kéri egészséges és olesó kis lakások építését tudósbetegek feltűnés nélküli elkülönítésére; hazánkban Komárom adott erre példát.

A csecsemőhalandóság leküzdése a legnehezebb; százasod előítéletek, tudatlanság, a szomszéd asszonyok káros befolyásának ellensúlyozására népszerű felvilágosító lapok kiadását és szétosztását kéri az anyakönyvvezető, bábák, orvosok útján. Ajánlja egy képzett csecsemőgondozó nő díjazását, a ki a

gyermekápolást az orvosok jelentése és utasítása szerint ellenőrizhetné.

A gyermekek világra hozott gyengeségének sokszor az az oka, hogy az anya lebetegedéseinek nehéz fizikai munkát végez; szülés után két héttel pedig már munkába lép, nem szoptat, csak éjjel. Hogy az anyákat az utolsó hetekben kíméljék és legalább 6—8 heti szoptatást biztosítsanak külföldön „Stilkassa“-t mondhatni biztosító intézetet szoptatás esetére alakítanak, amely az anyák, községek, játékok egyletek járulékaiból segélyt a gyermekágyast, hogy ne kelljen 8—10 hétig dolgoznia. Ennek az intézménynek tanulmányozását és megfelelő időben való életbeléptetését és a mezei munkák tartamára, iskolákban, a dolgozó anyák gyermekei részére berendezendő napközi otthonok felállítását kéri. Utal arra is, hogy az idén a városok kongresszusán Bárczy István elnök is rámutatott a csecsemőgondozás nagy szükségére és egysége városi mozgalom indítását kilitásba helyezte.

Dr. Amon Pál köszönettel fogadja a főorvos kiváló szorgalmát és gondoskodását dicsérelő jelentését, mert ma látjuk csak igazán, mennyit ér minden ember élete. A jelentés kapcsán egy kérdést, mely benne már rég él, akar feltenni: hogy van az, hogy a nála, mint a róm. kath. egyház anyakönyvvezetőjénél bejelentett születések majd 10%-a halvaszületés?

Dr. Wagner Károly főorvos a halvaszületéseket figyelemmel kíséri, s mondhatja, hogy azok száma nem haladja meg a más városok hasonló eseteit. Megengedi, hogy tiltott manipulációk is történnek e téren, de azokat, sajnos, felfedni nagyon bajos.

A főorvos jelentését, melyért Molnár Hugó indítványára köszönetet és elismerést szavaztak, tudomásul vették.

Ekkor léptek a terembe a bizottság zombori tagjai. *Matkovits Béla* főispán meleg szavakkal üdvözölte a bizottság újonnan kinevezett tagját, *Fuchs István* műsz. tanácsost, a ki hálas szívvel köszönte meg a főispán üdvözlő szavait.

Fodor Mihály pénzügyigazgató jelentéséből kitűnik, hogy az adófizetők elég pontosan folynak be s alig maradnak hátra a tavaliak mögött.

Miután még *Faragó János* tanfelügyelő előterjesztette jelentését, mely előadja, hogy az elemi iskolák fiileres adományaiból a katonák szeretetadományaira a Bácskában 15 ezer korona folyt be, az ülés fél 1 órakor véget ért.

Bács megyei hadifoglyok Oroszországban.

Kertész Antal, tart. tábori lelkész orosz hadifogságba jutott és mint ilyen Lembergben volt őrizetben. *Kertész Antal* tábori lelkész fantasztikus módon megszökött az orosz fogságból és Kassára érkezve a következő levélben jelenti be Bácsbodrog vármegye alispáni hivatalának a vele együtt hadifogságban volt *bácsmegyeiek* névsorát:

„Bácsbodrog vármegye tekintetes alispáni hivatalának Zombor. Orosz hadifogságból sikerült elszöknöm és onnan az alább megnevezetteknek címeit hoztam magammal. Megjegyzem, hogy mindezekkel magam beszéltem és pedig Lembergben, ahonnan azonban azóta Oroszországba vitettek. 1) Balotás János, Szabadka, III. ker. Csantavér-u. 540. sz. 2) Szedlák Balázs, Palicsfürdő Radomovác 58. sz. 3) Paduláski Uros bognár Mohol. 4) Doró András Ludas. 5) Özv. Molnár Bénéni fia, Csantavér. 6) Özv. Vizmeg Borbála fia, Mohol. 7) Konez Dezső tanító, Szabadka, Zászlós utca 773. 8) Ördög György vendéglős, Titel. 9) Óbor Antal zenész, B. Topolya. 10) Miló István, Óbecse, Magyar-utca 115. 11) Kocsis Mihály, Óbecse, Uj-utca 103. 12) Magó Mihály, Mohol. 13) Denkovic József, Mohol. 14) Jaskity Vojin, Mohol. 15) Trljajits Ilija, Mohol. 16) Palotás János, levélhordó Szabadka, Csantavér u. 46. sz. 17) Jaramocovic János, szabó, Szabadka, Dárda u. 96. sz. 18) Tonit János, Bács-topolya, Szegfű-utca 833. 19) Gyurkovics Ferenc, szabó, Bajsa. 20) Petras Antal, földmives, Bajsa. 21) Kotmányi Adam, földmives, Bajsa. 22) Karlovits Mihály, szabó, Bajsa. 23) Devity János, földmives, Bajsa. 24) Bálint Pál, földmives, Óbecse, Molnár-utca. 25) *Kovácsesics Mátyas, cukrász, Ujvidék.* 26) Szálás Mihály, földmives, Bácsföldvár. 27) Oszlár Florián, földmives, Óbecse. 28) Solymosi Imre, földmives, Ada., Szarvas Gábor-utca. 29) Nagy Mihály, földmives, Kistopolya. 30) Szedlár (vagy Szedlák) Péter, földmives, Palicsfürdő, Radonovác 58. 31) Horvátéki Pál, földmives, Szabadka, Horvát-utca 129. sz. 32) Remete Pál, zenész, Zenta, Tiszapart. 33) Radovits Mita, Káty B. Sz. Tamár. 34.) Crnajacki Paja, bognár, Turija. 55) Dr. Szencz József, orvos, Kerényi. 36) Kis József, földmives, Topolya. 37) Dávid György, földmives, Óbecse, Pacsirta-utca 49. 38) Iványi Antal, szabó, Regöcze. 39) Popovicki Lázár, zászlós, (apja P. Dóme), Dunagálos. 40) Kirsch Mátyas, mészáros, Vajska. 41) Vér György (apja József) Vénródi. Megjegyzem, hogy ok maguk dikáltak be címeket. Méltoztassék — réam hivatkozással — értesíteni a felsoroltak hozzátartozóit. Egyben kérem méltoztassék a címek szives átvételét nálam hivatalosan elismerni, mit én kedves emléklél elteszek. Hazaifas tisztelettel: Kertész Antal, tart. tábori lelkész Kassán (Főutca 108.) most március 5—6-ig Pöstyén, (Füldőszálló 42.)”

Természetes Bács megye alispáni hivatala megvette, a tábori lelkész kívánságát és úgy lapunk, mint külön értesítés útján közölte a hadifogságba jutottak hozzátartozóival a fenti levél tartalmát.

Az eroditmények körüli föld.

A eroditmények és drótkadályok körül elterülő földek tulajdonosai és bérlői eddig elé nem tudták, hogy a birtokot mily mivélési ág alá foghatják.

Ennek a bizonytalan állapotnak véget vetendő *Grzywinsky* Szaniszló vezérőrnagy várparancsnok a következő nagyfontosságú rendeletet adta ki:

A katonai kincstár az eroditmények és a drótkadályok körül fekvő földeket, amennyiben azokat az erodítási munkálatok megrongálták, előreláthatólag meg fogja venni; e célból a jelzett területeket rövid időben belül körülövekeljük.

A kicövekelte földterületeknek a tulajdonosok vagy bérlők által való művelése tilos.

Az eroditmények közelében elterülő egyéb földek a következő korlátozásokkal művelhetők: a) A külső drótkadályoktól számított 500 méterig, valamint az utak mindkét oldalán 20—20 méternyire csak legfeljebb 50 cm. magas növényeket szabad vetni; tehát burgonyát, lóherét, répát, zöldséget, búkkönyt, borsót és babot (karó nélkül), muhart és hasonlókat. A már beültetett szőlő — az ugynevezett olasz termelési mód kivételével — tovább művelhető.

b) A külső drótkadályoktól számított 500—3000 méterig az előbb elősorolt növények kívül még gabonamű is vethető. Kukorica és komló azonban nem.

c) A külső drótkadályoktól számított 3000 méteren túl és d) minden csoport leghátsóbb eroditményei mögött a tulajdonos vagy bérlő bármit vethet.

A földek tulajdonosai, illetve bérlői és alkalmazottaik arcképes igazolvánnyal lássák el magukat. Az arckép Ujvidéken a rendőri főkapitányknak, a környékiek által a határrendőrségnek, Petrovaradinban valamint Sr. Karlovcin a rendőrbiztosnak, Kamenicán a községi előljárónak adandó át, aki a fénykép hátuljának felső felén magyarul vagy németül megjelöli a földet, amelyen a munka folyni fog, igazolja az arckép tulajdonosának személyazonosságát és beküldi az arcképet záradékolás végett a várparancsnokságnak.

Ezeket az igazolványokat a polgári hivatalok nyilvántartják.

Görög-keleti szerb nemzetiségű csak akkor kaphat arcképes igazolványt, ha tulajdonosa vagy bérlője a megmunkálendő földnek.

Az eroditmények megközelítése, valamint a katonai berendezések kikémlése a hadi törvények szerint üldöztetik.

Az őrségek és őrszemek utasításainak mindenki engedelmeskedni tartozik; az igazolvány felhasználásra előmutatandó.

Petrovaradin, 1915. évi március hó 11-én.

Ujvidéki ügyvéd Turkesztánban.

Az ujvidéki ügyvédkatonának nincs szerencséjük. Már többen hadifogságban vannak és a névsor *Matics Milán* dr. nevével szaporodott.

Előbb *Bales Lázár* dr., majd *Boksan Milivoj* dr., *Maros Károly* dr., *Zavisch Milorád* dr. kerültek szerb hadifogságba, most pedig *Matics Milán* dr. ügyvéd

oros fogságból ad életjét magáról.

Szratimirovits Radivoj dr. ujdéki ügyvédhez írott levelezőlapjában tudatja, hogy 28 napi fárasztó, egyhuzamban megtett utazás után **Chokándba** (Turkesztán, Azzia) érkezett, hol az orosz az ujdéki hadifogoly ügyvéddel jól bántak, szabad mozgást engednek neki és szorgalmasan tanul oroszul. Üdvözlő az összes ismerőseit.

Chokánd szerinte tiszta 52.000 lakosu, szép város, amelyet kínaiak, kirgizek és kisebb részben oroszok laknak.

A levelezőlapot a cenzura ellenőrzésének megkönnyítése végett *németül* írta és arra kéri a címzettet, hogy a választ is németül írja meg.

A levelezőlap í. évi január 16-án lett feladva és ide március 12-én, tehát majd két hónap alatt jött el.

HIREK

Püspökünk hazafias jótékonyága. *Sevits* Mitrofan ujdéki gör. kel. szerb püspök, aki eddig minden alkalommal áldozott a hazafias jótékonyág ol-tárán, most újabb nemes cselekedettel szaparította eddigi áldozatkészségét. A városi tanács-hoz intézett beadványában ugyan- is felajánlotta, miszerint a nála beszállásolva volt és ezentul beszállásolandó katonatisztek után befolyt és ezentul befolyó beszállásolási díjakat, — amely eddig is 106 korona 50 fillért tesz ki, — Ujdéki hadbavonult családtagjainak felségélyezésére adományozza. A város a nemes ajánlatot köszönettel tudomásul vette.

A Katholikus Kör közgyűlése. Az ujdéki beltéri kath. kör e hó 14-én d. u. 4 órakor tartotta évi rendes közgyűlését. Dr. *Ámon* Pál előki megnyitójában a katolikus egyesületi élet jelentőségét fejtegette, amelyet még a mostani világkatasztrófa messze kinató fontosságában sem lehet jelentéktelennek tartani, miután a vallásos meggyőződés gyarapodásának egyik eszköze. A vallásos meggyőződés pedig — bár a hívő ember lelkében önönmagában is abszolút értékkel bír — épen a mostani nehéz viszonyok között válik be, mikor a közjó védelme vért és életet követel a katonától, türelmet, áldozatkészséget a polgártól. A történelemből és a haterő eseményeiből vett példákkal világosította meg állítását kitarásra, lelkiere és áldozatkészségre buzdítván az egyesület tagjait. Az előki szavak hatása alatt *Kovács* János tanár felszólította a jelenlevőket, hogy a megváltult katonák részére adakozzanak. Az egybegyűltek hirtelenben 123 koronát adtak össze, amely összeget rendeltetési helyére juttatták. *Barsy* Viktor gondos titkári jelentésből megtudtuk, hogy a körnek 260 tagja közül 54 van a csatáterén, többben már megsebesültek, ketten *Steján* Ferenc és *Fülöp* Lajos

hősi halált haltak. A kör tagok a begyűlt játékpénzekből eddig 11 bevonult katona hátrahagyott családját segélyezték. *Paiz* József pénztáros előterjesztette a kör ez évi költségeloirányzatát és mult évi zárszámadását. *Abrahám* János a kör alelnöke elszámolt a több mint 5000 koronás köri építkezésről. A közgyűlés *Abrahám* Jánosnak, *Kovács* Jánosnak, *Stadler* Lőrincnek és az építési munkálatot ingyen vezető *Valentényi* Mihálynak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott önzetlen fáradozásukért. Az új választmány megalakulása után a közgyűlés véget ért.

A színiévad kezdete. Az *Ujdéki Hírlap* megírta, hogy *Füredi* Béla pécsi és *Nádassy* József szabadkai színigazgatók fordultak a városi tanács-hoz ját-szasi engedélyért. *Füredi* Béla a tavall megkapott engedélyre, *Nádassy* József pedig a szabadkai színházégit teremtette, méltányos elbírálást igénylő helyzetére hivatkozott. *Matkovits* Béla főispán a két ellentétes érdeket kiegyeztetendő kedd délutánra magához kette a két színigazgatót, a kik is egymás között abban állapodtak meg, hogy *Nádassy* József március 31-ig, *Füredi* Béla húsvétól tartja ujdéki idényét. *Nádassy* József ennek megfelelően e hó 19-ikén kezdi meg előadásait.

Termaisits Imre 40 éves jubileuma. Az Ujdéki Hírlap már megírta, hogy *birdai Termaisits Imre*, a Dunagőzhajózási Társaság ujdéki érdemes állomástő-nöke e hó 15-én tölti be a Dunagőzhajózási Társaságnál eltöltött működésének 40-ik évfordulóját. A háboru folytán *Termaisits Imre* állomásfőnök minden zajosabb ünnepeltetés elől szerezien kitért és így nagyszámú tisztelőin kívül, akik tömegesen keresték fel jókívánásaikkal, a tulajdonképeni ünnepeltetés házi-ünnepé zsgorodott. Az ujdéki Dunagőzhajózási Társaság tisztikara e hó 15-én, az évforduló napján, szeretett főnökük hivatalos helyiséget zászló és virág-díszbe öltöztették, majd pedig előtte testületileg megjelentek és *Josipovits* István főtiszt szép szavakban biztosította az ünnepelt az ujdéki hajóállomás tisztviselőkarának és alkalmazottainak öszinte, meleg szeretéről, ragaszkodásáról és átnyújtotta neki a tisztikar és alkalmazottak remekmű emléktárgyát. *Termaisits* Imre főnök meghatottan válaszolt a kitüntető ovációért és a tisztikart lakására vendégül hívta, hol *Rédei* Ferenc, a Dunagőzhajózási Társaság tisztje lelkes szavakban köszöntötte fel *Termaisits* Imrénét, a népszerű főnök hitvestársát. A Dunagőzhajózási Társaság igazgatósága meleg hangú levélben üdvözölte az ünnepeltet és közölte vele, hogy javaslatba hozta, hogy 40 éves buzgó szolgálatainak elismeréséül kitüntetésben részesüljön. *Sáárvány* Oszkár főfelügyelő még külön telefonon is kifejezte az igazgatóság és a maga szerencsekívánatait. A szá-

mos üdvözölésen kívül külön üdvözölőiratot kapott a Mftk. ujdéki főnökségétől és tisztikarától, a folyamalmérnökségtől és másoktól.

Hadi jótékonyág. *Reiner* Simon felerészben a „Vörös Félhold” és felerészben a „vak katonák alapja” javára 50 koronát adományozott a főispán hivatalban.

Pesti Kereskedelmi Bank mérlegét, amelyet a f. hó 10-én tartott közgyűlés fogadott el, és amely ujdéki fiókja révén a helybeli közönség érdeklődésre is számíthat, mai számunkban közöljük. Ez a mérleg, az ő mamutszamoszlapaival arról a csodálatos erőről és óriási üzletkörülr tanuskodik, amely a háboru alatt az előző üzletévhez képest még emelkedett is. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank mérlege legvilágosabb bizonyítéka országunk gazdasági erejének, mely a háboru alatt alig szenvedett. A monarchia ezen leghatalmasabb intézetének ujdéki fiókja — amelynek élén *Bródy* Miksa főnök áll, — az ujdéki piacon is méltó pozíciót foglal el és legteljesebb bizalmat érdemlő megbizhatóságával, kuláns eljárásával a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank üzletkört hatalmasan támogatta.

Égésügyi jelentés a március 8—14-ig terjedő hétről. Fertőző bajokból jelentetett e héten 7 vörheny, 3 nyakszirtmervedés, 1 diphteria, 1 kanyaró és 1 kiütétes tifusz (eddig összesen 11, mind katona). Tekintettel arra, hogy Péterváradon eddig már 2 polgári egyén betegedett meg himlőben, jelen sorok írása közben pedig a Petőfi-utcából jelentenek egy polgári himlő gyanus esetet, *ujból felhívjuk a közönséget a himlő ujraoltás szükségességére.* A hadtáparancsnokság hivatalos jelentése a lezajlott kolerajárványról megjelent és abból közöljük a következő adatokat, melyek a közönséget érdeklik és amelyekből a koleraoltások haszna kiderül. Megbetegedett a hadtáparancsnokság egész körletében 854 egyén kolerában, elhalt 316 (37%). Ebből: Rusnán: kolerák

183-at kik közül nem volt oltva 103, meghalt belőlük 48,5%, egyszer volt oltva 60 meghalt 30%, kétszer volt oltva 20, meghalt 15%. Az Ujdéken kezeltekből (227) meghalt 196 nem oltott vagyis 51% az egyszer vagy kétszer oltottak (31) mind meggyógyultak. Ezen kis anyagból is kiderül a koleraoltások kétségtelen haszna. Az Ujdékre beosztott bakteriologiai laboratorium naponta több mint 300 vizsgálatot végzett. A járványkór-házba felvett betegek 33%-a többféle ragálylival volt fertőzve, pl. tifusz és kolera, vagy kolera és vérhas.

Halálozás. Özv. *Dussing* Miklósné szül. *Lech* Erzsébet, vasárnap délután 78 éves korában elhunyt. A megboldogultban *Dussing* János butorgyáros, polgártársunk édes anyját gyászolja.

Valótlán hír. Felkérteünk annak a kinyilatkoztatására, miszerint *Schubert Márton* vár. számvevő, tb. tanácsnok, tart. hadnaggyal kapcsolatosan városzerte elterjedt, hírek nem felelnek meg a valóságnak. *Schubert* Márton jól van és helyi alkalmazásban teljesít szolgálatot.

Hatósági élelmiszerek. A petrovaradimi várparancsnokság által a város lakossága részére átengedett élelmiszereket az egyes feleknek hétfő reggel óta szolgáltatták ki *dr. Marczevich* Imre főjegyző vezetése mellett a városi megbizottak. Az árúk nemcsak olcsók, de elsörendü minőségűek is úgy, hogy a város lakosságáról nagyszerűen gondoskodott a várparancsnokság. Evvel párhuzamosan a városi tanács megbizta *Forster* Géza tanácsnokot, hogy mintegy száz vagyon burgonyát szerezzen be. *Forster* Géza érintkezésbe lépett néhány termelővel és szállítóval s pár nap mulva már burgonyával is ellátja a tanács a város lakosságát.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Buza-tér 5. szám.

KATONAI

kötött csavaro

GAMASCHNI

1800 pár azonnal szállítható

NEUMANN JÓZSEF

BUDAPEST V.

Arany János-utca 33. sz.

Telefon 62-42.

Próba tucat 36 korona. SZÜRKE SZINEK!

PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK.

Mérleg-számla.

TEHER.

VAGYON.

	Korona	f	Korona	f		Korona	f	Korona	f
Pénztár-készletek			44.821,178	46	Az intézet saját tőkéi:				
Váltó-tárca:					Részvénytőke:				
Bank-váltók	133.538,273	74			(beszámítva a záloglevelek és községi				
Hitelrészések tárcája	2.222,640	43			kötvények biztosítéki alapjait képező				
Külföldi váltók tárcája	2.922,599	60	138.683,513	77	32.471,673,95 koronát)				
Előlegek értékpapirokra és árukra folyó-számlában			84.579,229	46	65.000 darab részvény á K 1000.—	65.000,000	—		
Előlegek 6 ^o /o-os magyar hadikölcsön-kötvényekre a központ és a fiókoknál	52.245,953	17			Ebből levonandó:				
Ügyfelek későbbben esedékes részletei	6.335,000	—			2.500 darab részvény, melynek értéke-sítése az 1912. évi közgyűlés határo-zata értelmében későbbi időpontra lett fenntartva	2.500,000	—		
Levonva:	58.580,953	17			62.500 darab á K 1000.— névértékben	62.500,000	—		
A magyar királyi pénzügyminiszterium követelése a 6 ^o /o-os magyar hadikölcsön-kötvény jegyzéséből kifolyólag, mely összeg 1915. év első napjaiban már visszafizettetett	34.683,562	28	23.897,390	89	Tartalékalapok:*)				
Lombard előlegek és report			4.562,402	33	rendes tartalékalap	K 40.000,000.—			
Jelzálog-kölcsönök záloglevelekben			314.088,230	63	rendkívüli tartalékalap	" 33.000,000.—			
Községi kölcsönök kötvényekben			273.259,233	25	osztalék-tartalékalap	" 29.750,000.—	102.750,000	—	165.250,000
A járadékjegyek fedezeti értékei			25.661,525	52	Forgalomban levő kötelezvények:				
Betáblázott készpénz kölcsönök ingatlanokra, különféle törvényhatóságoknak és köz-ségeknek			29.060,828	03	Záloglevelek:				
Hátralékos jelzálog és községi kölcsön tör-lesztési részletek			3.433,351	72	kisorsolandók:				
A záloglevelek biztosítéki alapja			16.918,259	—	4 ¹ / ₂ ^o /o-os	K 163.687,600.—			
A községi kötvények biztosítéki alapja			15.553,414	95	4 ^o /o-os	" 130.536,000.—			
Saját záloglevél- és kötvény-tárca			13.043,165	—	4 ¹ / ₂ ^o /o Mk.	11.915,000.—			
Érdekeltségünk betéti társaságoknál és affi-liált pénzügyintézeteknél			25.171,058	20	" 117,563	" 14.007,631,45			
Értékpapír-tárca			57.776,827	78	" 314.231,231,45				
Befizetések syndikátusokba			14.133,173	09	kisorsoltak:				
Banképületek:					1915. február 1-én és	K 559,893,27			
Fürdő-utca 2.	K 8.300,000.—				április 1-én esedékes	K 521,800.—			
Mérleg-utca 3.	" 706,000.—	9.006,000			már esedékesek	" 1.081,693,27	315.312,924	72	
ebből levonandó:					Községi kötvények:				
értécsökkenési alap		5.006,000			kisorsolandók:				
Új banképület Ferenc-József-tér 4. sz. építkezés alatt	K 3.224,099,82				4 ¹ / ₂ ^o /o-os 10 ^o díjjal	K 52.986,400.—			
ebből levonandó:					4 ¹ / ₂ ^o /o-os díj nélkül	" 43.480,200.—			
értécsökkenési alap	K 1.144,000.—	2.080,099	82		4 ^o /o-os 5 ^o díjjal	" 69.227,000.—			
Belvárosi fiókunk épülete: Károly-kör. 2. Nagykanizsai fiók épülete		1.281,294	16		4 ^o /o-os 2 ^o díjjal aranyb.	" 26.805,200.—			
Nyugdíjalap			5.553,797	68	4 ^o /o-os díj nélkül	" 15.718,000.—			
Lánycy-alapítvány értékpapirjai			244,900	—	4 ^o /o-os 49.527,000 fs. 95.226.	47.162,581,02			
Különféle alapítványok értékpapirjai			80,600	—	3 ¹ / ₂ ^o /o-os 19.197,500 fs.				
Adások:					á 95.226	" 18.281,011,34			
fedezet alapján		97.775,593	98		és K 273.660,392,36				
bankári követelések bel- és külföldön és különféle adások		107.904,389	67	7.427,393	98				
Különféle aktívák			3.296,803	20	1915. január 1-én és	K 945,235,16			
Leltár:					április 1-én esedékes	K 582,763,40			
a központban és a régebben létesített fiókokban	teljesen leírva		503,558	37	már esedékesek	" 1.527,998,56	275.188,390	92	
a újonnan létesített fiókokban					4 ¹ / ₂ ^o /o-os járadékjegyek:				
					kisorsolandók	K 24,815,400.—			
					kisorsoltak:				
					1915. márc. 1-én esedékes	K 60,000.—			
					már esedékesek	" 29,400.—			
					" 89,400.—	24.904,800	—	615.406,115	64
					A díjas községi kötvények díjalapja				
					Betétek:				
					pénztári jegyekre, takarékpénztári köny-vecskékre és chèque számlákra				
					Különféle hitelezők	116.717,081	26		333.759,492
					A m. kir. pénzügym., megyék és közs. köv.	19.614,286	29		136.331,367
					A hivatalnokok és szolgák nyugdíjalapja				5.543,054
					Lánycy-alapítvány				244,900
					Különféle alapítványok				80,600
					A hitelrészések követelése				131,136
					Fel nem vett osztalékok és címlet-szelvények				1.759,942
					Előre fizetett jelzálog- és községi-kölcsön törlesztési részletek				315,656
					Átmeneti tételek és függő kamatok egyenlege				30.137,990
					Nyeresség-egyenleg				16.272,424
									99
									96

*) Az igazgatóság indítványának elfogadása által a tartalékalap K 104.250.000.—re, az intézet összes saját tőkéi K 166.750.000.—re fogtak emelkedni.

TERHEK.

Nyeresség- és veszteség-számla.

JÖVEDELMEK.

	Korona	f	Korona	f		Korona	f	Korona	f
Az ügyvezető igazgatóság, a hivatalnokok és a szolgák fizetése			2.552,796	04	Nyeresség-áthozat az 1913. évből			1.202,602	45
Költségek és adók			1.576,949	63	Tiszta kamatjövedelem			14.147,429	66
Adakozás a háború céljaira és a háború által okozott kiadások			487,971	29	Banképületek jövedelme			221,968	31
Leírások:					Nyeresség a jelzálog- és községi kölcsön-üzletben			2.076,612	74
Különféle követelésekből	372,129	33			Különféle jutalékok			1.493,483	04
Tartalék esetleges további veszteségek fedezetére kinnlevőségeink után	1.250,000	—	1.622,129	33	Nyeresség külföldi váltókon és pénzmeneken			480,449	87
Az 1914. évi nyereség	15,069,822	34			Az idén lebonyolított syndicusatok, valamint néhány régebbi üzlet elszámolásából eredő nyereség	3.999,765	43		
(megfelel a befiz. részv.-tőke 24.11 ^o /o-nak) ehhez az 1913. évi nyereség-áthozat	1.202,602	45	16.272,424	79	Levonva ekből:				
					a tárcánkban levő értékpapírok és saját kibocsátványú címleteink után beállott árfolyamcsökkenés összege, betudva különféle értékpapír-művelet nyeresége	2.296,040	38	1.703,725	05
					Különféle nyereségek			691,942	79
					Váltóüzletünk, fiókjaink és commanditek nyeresége:				
					a befektetett tőke kamatai, az idevágó összes személyzeti fizetések és a kezelési költségek levonása után			494,057	17
									22.512,271
									08

Budapest, 1914. december 31-én.

Az igazgatóság nevében:

Lánycy s. k. elnök

Gósz s. k. főkönyvelő.

Nyomatott a villanyerőre berendezett Szövetkezeti Könyvnyomdában Ujvidéken.